

Windows Ortamında Sorun Çözme

Windows 98, işletme sistemleri arasında en az sorun çıkartanı ve çıkarttığı sorunu da büyük ölçüde kendisini çözenidir, dedik. Ve burada bir kaç sorun kaynağından ve çözüm yollarından kısaca söz ettik. Ne burada, ne de başka bir kaynakta, bilgisayarınızın donanım ve yazılım özelliklerinden kaynaklanabilecek tüm sorunları sıralamak mümkün değil. WINDOWS 98 da, ne kadar becerikli olursa olsun, bütün donanım sorunlarını kendi kendine çözemez. Aslında Windows 98, bir çok ciddi sorunda size sadece yardımcı olabilir. Gerçi bu alanda da Windows 98, şu anda NT'ye göre bile daha başarılı sayılır. Fakat yine de dünyada olabilecek milyonlarca farklı donanım bileşkesinin ne gibi sorunlar çıkartacağını kestirebilecek güçte işletme sistemi yazmak da mümkün olamaz. Bu nedenle burada sorun çözme tekniğinden söz edeceğiz. Bu tekniği, kendi kendinize hemen her durumda uygulayabilirsiniz.

Bu teknik, sorun halinde bilgisayarla ilgili bilgi derlemeye dayanıyor. Windows 98 da, sorun çözmede size en büyük yardımı sorunun nereden kaynaklandığını bildirerek sağlıyor. Mesele, bu bilgiyi nerede arayacağını ve nasıl sağlayacağını bilmekten ibaret. Aşağıda önce Microsoft'un tavsiye ettiği sorun arama stratejisinden söz edeceğiz; ardından sistem aygıtlarını kullanarak, bilgi edinme ve ayar değiştirme araçlarına değineceğiz.

Windows 98'de sorun arama ve çözme, önemli ölçüde elde edilen bilgileri ve mevcut ayarları bir yere kaydetmeyi gerektiyor. Ne mutlu ki, Windows 98, bunu da büyük ölçüde kendisi yapıyor. Fakat kullanıcı olarak size düşen, bellek, sabit disk, ağ bileşenleri, oyun denetleyicileri gibi bilgisayarın ek tüm unsurlarının bir listesini bir kenarda tutmaktır. Bilgisayarınızda daha önce çıkan sorunları ve bunları nasıl çözdüğünüzü de aynı yere yazarsanız, ilerdeki sorun çözme çabalarınıza yardımcı olur.

Sorun, deyip durduğumuza bakmayın; günümüzde başlıca sorun kaynağı bilgisayar virüsleridir. İlerde doğacak bir çok ciddi sorunu, bugünden bir virüs önleyici programla çözebilirsiniz. Hele Microsoft size Windows 98 ile birlikte bir virüs korucuyu program vermişken, bunu kullanmamak, hiç de akıl karı sayılmaz.

Genel sorun zöçme ilkeleri, dörde ayrılır.Semptomları ve etkenleri analiz etme; sorunun ortak özellikleri olup olmadığını belirleme; hata veren durumu soyutlama ve çözüm kaynaklarına başvurma.

Semptom Analizi:

İşe bilgi derleyerek başlamalısınız. Sorun olduğu andaki sistem bilgilerini derlemelisiniz. Sorunu, bir cümle ile, kendi kendinize ifade edin. Olmayan nedir? Olan nedir? Hata, arıza, sorun dediğiniz şey, nedir? Bu duruma yol açan faaliyet, bilgisayar sisteminin hangi öğelerinden kaynaklanıyor? Bir uygulama programı ile ilgili mi, yoksa belirli altsistemle mi? Ne olsun istiyorsunuz da olmuyor? Bunları kelimelerle ifade ettiğiniz anda, sorunu tanımlamış olacaksınız. "Bilgisayar çalışmıyor" şeklindeki bir cümle, sorun çözümünde hareket noktası olamaz. Fakat, "Bilgisayarın açma-kapama düğmesini açtığımda, sistem kutusunun üzerindeki lambalar yanmıyor; ekrana görüntü gelmiyor," cümlesi ise sorunun kaynağına bir adım yaklaşmak demektir. Sorunun kaynağına doğru inmeyi sağlayabilecek hareket noktaları şunlar olabilir:

- Şu anda karşı karşıya olduğunuz sorun nedir? Sorunun çözülmüş sayılması için ne olması gerekir? Ne olsun istiyorsunuz da olmuyor?
- Bu sistem daha önce çalışıyor muydu? O andan bu ana kadar ne değişti?

- Hata, arıza, sorun diye tanımladığınız durumu aynen tekrar yaratabilir misiniz? Hata, arıza, sorun dediğiniz şey, hep oluyor mu? Yoksa bu durum tamamen tesadüfi şekilde mi meydana geliyor?
- Sorun, sistemin tümünü mü ilgilendiriyor, yoksa bir alt-sistemi mi? (Örneğin, bilgisayar bir sistem ise, grafik kartı ve ekran ayrı bir alt-sistemdir. Yazıcı ayrı bir alt-sistemdir.)
- Sorun, belirli donanım parçasından ya da donanımın yazılımından mı kaynaklanıyor. (Örneğin, BIOS, ana kartınızın yazılımıdır. Wavetable, ses kartının yazılımıdır. Oysa Windows 98 işletme sistemidir ve bazı işlevler için donanımlara ve donanım yazılımlarına dayanır.)
- Sorun olduğu anda çalışmakta olan yazılım, Windows 98 tarafından otomatik olarak mı yükleniyor, siz mi çalıştırıyorsunuz?
- Sorun, hangi kipte oldu, ya da oluyor? Güvenli kipte de oluyor mu?

Bu soruların amacı, sorunun kaynağına inmektir. Bir örnek verirsek, diyelim grafik programınız, çizdiğiniz bir şeyi basmıyor. Aynı grafiği başka bir program kullanarak basabiliyor musunuz? Böyle bir durumda, "Benim bilgisayar basmıyor" demek yerine "Filanca program basmıyor," ya da "Filanca grafik hiç bir programda basılmıyor" diyebilirsiniz. Bir başka örnek verirsek; bir ses dosyası üzerinde çalışıyorsunuz; iki müzik parçasını birleştirmeye çalışıyorsunuz. Fakat bilgisayarınızın hoparloründen ses çıkmıyor. Üzerinde çalıştığınız iki ayrı ses, ayrı ayrı çalınabiliyor mu? Birleştirerek oluşturduğunuz yeni ses başka bir programda çalınabiliyor mu? Bir örnek daha: Bir harf dosyasını, fontu bilgisayarınıza yüklemeye çalışırken, bilgisayarınız çöktü. Sistemi açtınız, aynı fontu yeniden yüklemeye çalıştınız; yine çöktü. Peki başka bir fontu yüklerken de çöküyor mu? Sizin bilgisayarınızdaki font, başka bir bilgisayar da donduruyor mu? Bu soruların cevabı, sorunun

kaynağının sistemde mi, yazılımda mı, alt-sistemi mi, yoksa belirli bir veri dosyasında mı olduğunu belirlemenizi sağlar.

Sorun Ortak Mı?

Kimi zaman size dünyayı karartan sorun, kimi zaman Microsoft mühendisleri tarafından bilinen ve çözülmüş bir sorun olabilir. Eski, yaygın ve kötü bir alışkanlıkla, ekrana çıkan ve hata bildiren kutuları okumazlık etmeyin. Hele Windows 98'deki Yardım dosyalarının büyüklüğünü dikkate alırsanız, içi bilgi hazinesi dolu Yardım kelimesini ya da soru işaretini tıklamamak, kendi kendinizi karanlığa mahkum etmek olur. Windows 98 kurulduğu zaman Windows 98 dizininde 22 ayrı düz yazı dosyası oluşturuyor. Bunların hepsi sisteminiz hakkında bilgilerle dolu. Özellikle Support, Display, General, FAQ, Mouse, Printers, Tips, Programs, Readme adını taşıyan dosyalar (bazıları İngilizce olmakla birlikte) bilinen, çözümü olmasa bile kestirmesi bulunmuş sorunlara ilişkin bilgiler içeriyor. Windows 98, her biri "Şunu yap, şuna bak; şimdi sorun çözüldü mü?" diyen ve vereceğiniz cevaba göre ilerleyen, 15 ayrı yardım sihirbazı veriyor. İsme kızıp da bu imkandan yararlanmamak olmaz. Windows 98 ortamında en ortak sorunlar şu 15 konudan birinde çıkar:

- Ağ donanımı
- Modem
- Windows 98 açılıp ve kapanış
- Yazıcı
- Disk sıkıştırma (özellikle DriveSpace)
- Bellek
- DOS Programları
- Ekran

- DirectX adlı üç boyutlu (3D veya 3B) grafik kartlarının özelliklerinden yararlanan ve en çok oyunlarda kullanılan yeni Windows 98 uzantısı.
- Ses
- İnternet Bağlantısı
- Aygıt çakışması ve paylaşım
- Telefonla ve doğrudan kablo ile bağlantı
- PC (Flaş) Kartları

Bu konularda Windows 98 size yol göstererek sorun aramak ve özellikle herkeste görülen, her zaman olan, bilinen, çözümü ya da çözüm bulununcaya kadar kestirme bir yolla halledilmesi mümkün sorunları bilmek istiyorsanız, Başlat menüsünden yardımı ve devam edin. Dediğim gibi, bu yardımın tek sakıncası, yardım dosyalarının çoğunun İngilizce olmasıdır. Bana kalırsa, Windows 98 programını yazmaktan daha zor olanı, onu diğer dillere çevirmek olsa gerek. Bu zorluğu aşmak için, yardım metnini yazıcıdan alıp, İngilizce bilen birine göstermek, ya da Microsoft'un Türkiye temsilciliğine telefon ederek, belirli bir metnin Türkçe çevirisinin bulunup bulunmadığını sormak da mümkün. Ortak sorun deyip geçmeyin. **7th Guest** denen oyunun eğer sisteminizde Pro Audio Spectrum 16 ses kartı varsa oynamadığını, ama ses kartı sürücüsü olarak Pro Audio değil de Sound Blaster uyumlu kipi seçer veya Pro Audio Spectrum kartını IRQ 5 ve DMA 3 olarak kurarsanız, çalıştığını biliyor muydunuz? Ben de bilmiyordum: ama Windows 98 diziminde, **Programs.txt** adlı düz yazı dosyasının 153'ncü satırında yazıyor. Saatlerce uğraşıp, SCSI arabirim kartımın ve dolayısıyla CD sürücümün neden çalışmadığını da aynı dosyada 170'nci satırda okudum: Adaptec EZ-SCSI 3.1, Windows 98 ile uyumlu değil; çaresi Adaptec'e bağlanıp ,yeni sürücüleri indirmekten ibaret. Bu da aynı dosyada yazıyor.

Sorunun Kaynağını Teşhis:

Sorunu oluşturan bütün değişken unsurları belirleyin. Sırayla bütün değişkenleri sorunun kaynağı olup;olamayacaklarına göre ayırın. Bu arada ne yaptığınızı yazmayı unutmayın. Bir IRQ'yu değiştirdiğinizde ne iken ne yaptığınızı yazın. Aynı anda iki şey birden değiştirmeyin. Özellikle gecenin ilerlemiş saatinde, sorunu çözmek zorunda iseniz (ki sorunlar nedense hep gecenin ilerlemiş saatinde ortaya çıkar) mutlaka yazılı çalışın.

Sorun, Windows 98 açılırken F8'e basarak Güvenli Kip'i seçtiğinizde de oluyor mu? olmuyorsa, sorunu oluşturan sürücü, yüklenmeyen sürücülerden biridir. Bu durumda, Güvenli Kip'te yüklenmeyen sürücüleri ve yazılımları tek tek yükletmeye başlayın. Sorun çıktığı anda, en son yüklediğiniz sürücü veya yazılım sorunun kaynağı demektir. Sorun sürücü ise, ve bir donanıma ait ise, imalatçıdan yenisini istemeniz gerekir. İnternet çağında, bu kulağa geldiği kadar zor değil. Sorun Güvenli Kip'te de oluyorsa, bu kez Sistem Bilgisi programını kullanarak, Windows 98'in içinde araştırma yapmak zorundasınız. Bu programdan aşağıda söz edeceğiz.

Sorunu bulmadan herhangi bir dosyayı silmeyin, veya yedeklemeden Config.sys, Autoexec.bat ve INI dosyalarında değişiklik yapmayın. Yedeğin yedeğini çıkartırken, sistemli olun. Benim sistemim, dosyanın orijinal adını unutmamak için, sadece son harfini değiştirmektir (Autoexec.ba1, Autoexec.ba2, gibi, 1 daima ilk, 2 daha sonraki bir değişikliği yansıtan yedek, vd.. gibi).

Mconfig.exe, acemi-usta herkesin yardımcısı olacak bir program gibi görünüyor. Bu aracı kullanarak, sisteminizde hata kaynağı olduğunu sandığınız her türlü sürücüyü durdurabilir, yeniden başlatabilirsiniz. Sistemin bütün dosyalarının da yedeğini çıkartabilir, gereğinde yedeği yüklettirebilirsiniz. Ama unutmayın, ikinci yedek, ilk durumun değil, işleyen ikinci durumun kopyası olacaktır. İlk duruma geri dönmek isteyebilirsiniz.

Benim bir numaralı kuralım, her türlü, bilgisayarın yüzde 100 mükemmel işlediği anda mevcut bütün BAT, SYS ve INI dosyasının bir kopyasını diskete alıp, üzerine güzelce etiket yapıştırıp, bir kenarda saklamaktır.

Sorunu tecrit ederken, donanımla ilgili olarak yaptığınız değişiklikleri bir kenara yazmayı unutmayın. Çalışmayan bir modemi sisteme gösterebilmek için, bilgisayarın CMOS'unda COM1'i kapattıysanız, iki gün sonra COM1 kapısına taktığınız fare neden çalışmıyor diye dövünürsünüz, ama çaresiz. Özellikle CMOS her zaman girilen bir yer olmadığı ve konfigürasyonu kolayca unutulduğu (ve CMOS'ta iken yazıcı çalışmadığı) için, üşenmeyin, CMOS'a bir kere daha girin, bütün ekranlardaki bilgileri bir deftere kaydedin. 4-5 yıl önce aldığınız sabit diskin broşürü de çoktan kaybolduğuna göre, silindir ve kafa sayılarını hatırlıyor munuz? Windows 98, donanım düzeyinde değişiklik yapabilen, güçlü bir işletme sistemidir. Hertürlü donanımla çalışır, ama kendine göre bir düzen kurarak. Bir başka işletim sistemine geçeceğiniz zaman, donanımın ilk konfigürasyonuna geri dönebilmek için, asıl yapılandırmaya ilişkin bilgilerin bir kenarda yazılı olması gerekir.

Bu bölümü, şu temel ilkeyi hatırlatarak bitirelim: Hata daima son yaptığınız değişiklikten kaynaklanır. Ne yaptığınızı hatırlayın bakalım!

Destek Kaynaklarını Araştırma:

İlk ve en önemli destek kaynağınız, Microsoft'un Internet'teki Teknik Yardım Sayfaları'dır. İkinci kaynak, Microsoft Türkiye Teknik Yardım Servisi'dir. Üçüncü kaynağı siz oluşturacaksınız. Bunun için en ideal yer, yine Internet olsa gerek. Kullanıcı grupları, ilgi grupları ve benzeri Haber ve mesaj alış-verişine dayanan sayfalara mesaj bırakın. Mesajınız açık, kısa ve konuya ilişkin olsun. "Bilgisayarım çalışmıyor" şeklindeki bir soru da epey cevap alır; ama cevapların hiç birisinin işe yaramayacağını şimdiden garanti ederim. Oysa, "Ateş ve Şimşek marka grafik kartını taktım, dördüncü sürüm sürücünü yükledim. Windows 98 altında Galaksinin Düşmanları Oyununu açtığımda

ekranımda siyan ve kırmızı dikine çizgiler oluşuyor. Üç-parmak yöntemi dahi işe yaramıyor; bilgisayarın elektriğini kesmek zorunda kalıyorum," dersiniz, inanın bana, en az 250 ayrı, hepsi de birbirinden değerli cevap alacaksınız.

Bir başka değerli teknik destek kaynağı, Microsoft firmasının Windows 98 Resource Kit adlı kitabıdır. Bu kitapla birlikte satılan CD-ROM'da, hepsi İngilizce olmakla birlikte, Microsoft mühendislerince doğrulanmış sorun arama ve çözümlene bilgiler ve bir iki mücevher değerinde program bulacaksınız. Bunların başında normal Windows 98 CD'sinde olmayan, FileWise.exe, BootEdit.exe, özellikle çevresinde bilgisayar uzmanı olarak tanınanların cankurtaran simidi olabilecek nitelikte.

Ve Sorun Çözme Aygıtları:

Ya da maymuncuklar. Bunların hemen hepsi, Başlat menüsünde, Programlar/Donatılar/Sistem Araçları'nın içinde duruyor. Bunlar, Ağ izleyicisi, Bakım Sihirbazı, Disk Birleştirici, Disk Temizleme, DriveSpace ve Kaynak Ölçer, Sıkıştırma Aracısı, Sistem Monitörü ve Sistem Bilgisi adı verilen programlardır. Aksesuar olacak iken, Karakter Eşlem, Pano Görüntüleyicisi, Hoş Geldiniz ve Zamanlanmış görevler aygıtları da, nedense, bu menüde yer alıyor.

Sistem Bilgisi (Msinfo32.exe): Donanım kaynaklarınızı, bir türlü hangi kart tarafından kullanıldığını keşfedemediğiniz IRQ'ların ve DMA kanallarının dağılımını, hangi kartın veya donanımın hangi sürücünün hangi versiyonu ile çalıştığını, burada görebilirsiniz ve basabilirsiniz. Ciddi bir sorun halinde Microsoft Teknik Yardım Servisi, sizden bu programı açarak, içindeki bazı bilgileri aktarmanızı isteyecektir.

Dr. Watson (Drwatson.exe): Bu Doktor, Sherlock Holmes'in asistanı Doktor Watson'dan bile daha becerikli. Bir kere, bilgisayarınız çökerken dahi, Dr. Watson hayatta kalıyor ve son nefesini, sistemle birlikte vermeden önce,

cinayet mahallinin fotoğrafını çekip, polise bırakıyor! Şaka değil, gerçekten sistemin çöktüğü anda, bellekte, ve CPU'nun işlem birimlerinde hangi bilgilerin bulunduğunu bir kenara not etmek, maktülün katilin fotoğrafını çekip, bir yere saklaması gibi bir şey. Bu bilgi, tabii okumasını bilen için, sistemi hangi yazılım parçasının, hangi komutun çökerttiğini açıkça söylemektedir. Bir program kendibaşına çöktüğünde, ya da masaüstünü size sunan Windows 98 Gezzinini de beraber çökerttiği zaman ekranınıza Dr. Watson'un bir bildirimini gelecek ve aynı anda Windows 98 dizinine DrWatson.log adıyla bir düz yazı dosyası içinde durumu bildiren rapor konulacaktır. Bu dosyanın yorumlanması gerekir. Bu belgeyi yorumlamayı, Resource Kit adlı kitaptan ve Microsoft'un Internet'teki alanından öğrenebilirsiniz. Kabaca belirtmek gerekirse, dosyada bilgisayarın belleğinde hangi programın veya Windows 98'in hangi bölümünün tahribat yaptığı, çökme anında CPU'da işlem görmekte olan EXE veya DLL adlarından anlaşılabilir.

Sistem Dosyası Denetleyicisi (Sfc.exe): Sistemin tümünü kapsayan çökmelerin çoğu, bir yazılımın, kurulurken Windows 98 dosyalarını değiştirmesinden ve Windows 98'in bundan hoşlanmamasından kaynaklanır. Aylarca, MS Word'ü açmaya çalışırken "Undefined dynalink" hatası mesajı aldığımı ve yüzbin kere Word'ü yeniden yükleyip, yine de sorunu çözemediğimi unutamıyorum. Nedeni, bir başka ciddi yazılımın, Windows 98'in Commdlg.dll dosyasını değiştirmesiydi; ama bunu buluncaya kadar, neler çektiğimi ben bilirim! Sistem Dosyası Denetleyicisi o zaman olsaydı, bu sistem dosyasının değiştirildiğini Windows 98 kendi kendine bulacak ve tamir edecekti. ne var ki o zaman Windows 3.1'di ve içinde böyle bir aygıt yoktu.

Sayısal İmza Denetimi: Windows 98'in Registry kayıtları, bir donanım sürücüsünün, Microsoft tarafından onaylanmış olup olmadığını anlayabilir. Microsoft firmasının denetiminden geçmemiş sürücü tehlikeli olmayabilir; ama böyle bir onay kullanıcıya güven verir. ayrıca inatla devam eden bir sorunun

kaynağı, büyük bir olasılıkla, Sayısal İmza içermeyen sürücü olabilir. Windows 98 otomatik olarak bu denetimi yapacak şekilde kurulacak ve ilerde bir sürücü yazılım yüklemeye kalktığınızda, sürücüde Microsoft'un sayısal imzasını arayacaktır. Windows 98, böyle bir sürücü yüklemenize itiraz eder, ama engel olmaz. Sorumluluk size ait olmak şartıyla, kurma işlemine devam edebilirsiniz. Windows 98 dizinindeki İmza Onay Aracı adlı programı (Sigverif.exe) kullanarak, kuşkulandığınız sürücünün onaylı olup olmadığını araştırabilirsiniz. Tabii bu hangi dosyaya bakacağınızı biliyorsanız. Bilmiyorsanız, Windows 98'in çalışmasını önleyen hatalı sürücüleri Windows 98'e de araştırabilirsiniz. Bunun için Otomatik Sürücü Atlama programını (Asd.exe) kullanabilirsiniz.

Sistem Yapılandırma Yardımcı Programı (Msconfig.exe): Yukarıda da sözünü ettiğimiz gibi, bir sistemin bütün kayıtlarını (Bat, Sys, Ini dosyaları, Başlat Menüsünün içeriğini, vs.) görmek ve değiştirmek için kullanacağınız eşsiz bir ayardır. Bu aygıtı kullanarak sistemi bozmak da mümkündür. Ama, belirli sürücüleri ve sistem parçalarını etkinleştirerek ve durdurarak, hataya sebep olan durumu tecrit etmenize yardımcı olabilir.

Kayıt Denetleyicisi: Ini'ler yetmiyormuş gibi, şimdi dikkat edeceğimiz bir de Registry (Kayıt) dosyası çıktı! Windows 98, artık hemen hemen bütün kayıtlarını Registry denen dosyada tutuyor. Bu dosyadaki önemli bir arıza, hemen hemen daima Windows 98'i kullanılmaz hale getiriyor. Kayıtları, Regedit.exe programı ile değiştirebilirsiniz. (Tabii sonra eşinize veya Microsoft Teknik Yardım görevlisine nasıl hesap verirsiniz, ona ben karışamam). Sizin katkılarınızla veya bir programın kurulumu sırasında Kayıtların bozulup bozulmadığını ise Scanregw.exe ile anlayabilirsiniz. Bu programın bir de DOS'dan çalışanı vardır (Scanreg.exe). Microsoft'un DOS için Kayıt Tarama programı yazmasının nedeni, herhalde, Kayıtlar'da bir hata olup olmadığını ve eski, bozuk olmayan kayıtlarla değiştirilerek düzeltilmesini istiyorsanız, zaten Windows 98 çalışmıyor durumda olması ve sizin bilgisayarınızı Acil Durumlar

için Başlangıç Disketi ile A: sürücüsünden açmış olmanız ihtimalinin yüksekliği olsa gerek!

Sürüm Çakışma Yöneticisi (Vcmui.exe): Kimi zaman Windows 98'leri kura-kaldıra, sabit diskinizin eski ve çatışan DLL'ler mezarlığına çevirebilirsiniz. DLL'lere (Dinamik Bağ Kitaplığı), programların işletme sistemi ve sürücülerle alış-veriş kapısı diyebilirsiniz. Kimi zaman düz yazı dosyası bile olabilecekleri gibi, çoğunlukla program tarzı yazılmış dosyalardır. Diyelim ki, kurduğunuz Windows 98 İngilizce iken, üzerine Türkçe sürümü kurmaya kalktınız ve bunu da başardınız (Soru: Bunu başarmak için Kur programını hangi anahtarla çalıştırmanız gerekir?), kelime işlem programınız klavye ve sözlük seçmek için gerekli DLL bağlantısını ararken karşısına bir İngilizce, bir de Türkçe bağlantı noktası çıktı. Ve tabii, bunun sonucu siz, "Benim bugüne kadar ne güzel çalışan kelime işlem programım ne olduysa artık çalışmıyor. Hep karşıma Dr Watson diye biri çıkıyor ve Geçersiz İşlem Yürüdü gibi laflar ediyor," diye yakınmaya başlayabilirsiniz. Oysa Sürüm Çakışma Yöneticisi, bir anda size uyumsuzluğun nereden geldiğini bildirebilir. Belki Windows 98'in doğruca kelime işlemcinizin bu nedenle çalışmadığını size bildirmesi mümkün olmaz; ama Sürüm Çakışma Yöneticisi'nin raporunda "dil" filan gibi bir şeyler okuyunca ve "Bu düzeltelim mi?" sorusuyla karşılaşınca, ortada halli gereken bir durum olduğu kolayca anlaşılabilir. (Bir soru daha: Bu programı neden bu kadar çok yer ayırdığımı tahmin edebilir misiniz?)

Tune-up ya da Bakım Sihirbazı (Tuneup.exe): Adı üstünde, tıpkı otomobilinizin, varsa, arızasını giderirken ve daha çok benzin yakmasını önlerken, yaktığı benzinden aldığı randımanı yükseltmesini sağlayan önleyici bakım yapan servis istasyonları gibi, Bakım Sihirbazı bilgisayarınıza, istediğiniz saatte, istediğiniz aralıkta bakım yapacak, işe yaramayan dosyaları atacak, parçalanmış dosyaları birleştirecektir. Gerçi Tune-up'ın sabit diskle ilgili olmadıkça belirli bir arızayı gidermesi mümkün olamaz, ama hiç değilse

müstakbel arıza kaynaklarının başında gelen hatalı sabit disk durumlarına son verebilir.

Raporlama Aracı (Winrep.exe ve Dosrep.exe): Bütün bu bilgileri derlediniz, oturum araştırma yapacaksınız. Bir şey bulamadınız diyelim. Bunu Microsoft Teknik Servisleri'ne bildirmeniz gerekiyor. Bunu nasıl yapacaksınız. Sistem Bilgisi programının benim bilgisayarına ilişkin olarak topladığı bilgi, 40 daktilo sayfasından uzun oldu. Bunu faksla geçmeye kalkarsam, herhalde Microsoft firması hiç de hoşnut kalmazdı. Bunun yerine Microsoft size bir (hatta iki) araç veriyor: Windows Raporlama Araçları. Tahmin ettiğiniz gibi biri Windows 98'in içinden, diğeri dışından çalışıyor. Windows 98'i açamadıktan sonra, içinden çalışan programın size ne yararı olabilirdi? Bu nedenle, Rapor aracının bir de DOS sürümü var. Bu program size bir kaç soru sorarak ve bilgisayarınızdan gerekli bilgileri alarak, sıkıştırılmış bir dosya oluşturuyor. Bu CAB dosyası, sizin sorununuza verdiğiniz adı taşıyor. Microsoft'un Internet sayfasına girer ve kayıtlı kullanıcı olarak yardım isteme hakkınız olduğunu anlarsanız, orada karşınıza çıkacak soru kağıdına bu dosyayı ekleyeceksiniz. Kısaca, Microsoft'un bir mühendisi evinize veya işyerinize gelmiş de bilgisayarınızı incelemiş gibi, sisteminizle ilgili tüm bilgileri almış olacak. Bu dosya, teknik destek anlaşması yaptığınız bir bilgisayar firmasına da gönderilebilir. Özellikle Microsoft'un yetkilendirdiği bu tür kurumlar Windows 98'in bakımını bundan böyle bu dosyaya bakarak yapacaklar. Hemen belirtmek gerekir ki, bu dosyanın içinde, bilgisayarınızın ya da sizin hakkınızda, sizin göremeyeceğiniz ve değiştiremeyeceğiniz biç bir bilgi yok. Program özellikle donanım ve sürücü yazılımla ilgili bilgileri derliyor, başka bilgi edinmiyor.

İşte size kısaca Microsoft'un Windows 98 ortamında olabilecek arızaları arama, bulma ve onarma yöntemi konusundaki önerileri. Bütün bilgisayar

kullanıcılarının bildiği gibi, bu teknik ortaya çıkabilecek bütün sorunları çözmeye yeterli olamaz. Fakat bu yöntemi iyice kavrayan ve kendisi için kalem-kağıt kullanmak gibi, aşına olduğu bir araç haline getiren kullanıcı, bir çok sorununu halleder. Diğer sorunlara gelince, onlar da bilgisayar danışmanlarının gelir kaynağı olarak kalmaya devam ederler.